

—1 Dva izseljeniška učitelja. Učitelj Jan-kovič je premeščen iz Ambrusa v Metz, učitelj šlibar iz Litije v Gladbeck. »Slovenec« od 3. V. dodaja pri premostitvi Jankoviča še tale komentar: S tem je končana dolgoletna borba za tega odličnega prijatelja in kulturnega delavca med našimi izseljenci v Franciji, ki se pod prejšnjimi režimi ni premaknila z mesta in je učitelj Jankovič za pridno in po-zrtvovalno delo za naše izseljence stradal.

—1 Protij nerednemu izplačevanju pokoj-nin in protij groznemu birokratizmu v tem pogledu prinaša »Slovenec« od 3. V. daljši članek.

—1 »Krščanska šola«, ki ima 70 podružnic je zborovala dne 3. V. V svojih resolucijah zahteva: V šolah bodi verouk osrednja moč za vzgojo značajev. Katoliške učence naj po-učujejo le katoliški učitelji! Zasebne šole so potrebne in upravičene. Šolnine naj se odpra-vijo. Prepričani naj se unifikacija in monopoli-zacija učbenikov. (»Ponedeljski Slovenec« od 4. V.)

—1 »Narodna prosveta« od 3. V. priob-čuje naslednje članke: »Učitelji in politika«, »Šolski nadzorniki in šolsko nadzorovanje«, »O angleškem šolstvu« ter polemiko o po-skusni šoli v Beogradu.

—1 »Deutsche Zeitung« od 3. V. piše, da se je začel »Učiteljski tovariš« zanimati za Kočevje kot še nikdar. Omenja tudi zaved-ni članek v zadnji številki lista, ki govori o narodno-političnem položaju Kočevja.

—1 Za jetiko umre v Jugoslaviji letno 40.000 ljudi. v Sloveniji 1500. Z odprto jetiko ogroža zdravje otrok v naši banovini letno 5000 bolnikov. Protituberkulozna zveza v Ljubljani pozivlja vse na ustvaritev fonda, ki bi omogočil ustanavljanje protituberkuloznih dispanzerjev, ki naj omogočijo tudi najrev-nejšemu brezplačno preiskavo in zdravljenje. Dispanzerji naj širijo splošno zdravstveno prosveto in naj pazijo posebno na šolsko mladino, da se med njo omeji jetika. (»Mari-borski večernik«, 2. V.)

—1 Mariborskega pedagoškega tedna se je udeleževalo po 300 staršev dnevno, skupno tedaj 1500 udeležencev. Starši so prihajali k predavanjem celo iz daljne okolice. Predava-nja se ponovijo najbrže tudi v Celju in v Ptuj. Misli se tudi na izdajo roditeljsko-vzgojnega lista. (»Mariborski večernik«, 2. V.)

—1 Teden snage priredi »Sokol« na pred-log zdravniškega odseka na vsem področju saveza SKJ, in sicer od 24. maja dalje. To naj bi bil prvi začetek dela za izboljšanje higienskih razmer pri nas. (»Sokolski glasnik« od 1. V.)

—1 Slovenski in splošni alkoholizem pa književniki se je glasil naslov predavanja, ki ga je imel 28. IV. t. l. v Ljubljani naš stari upokojeni tovariš Rudolf Horvat, predsednik društva »Treznost«. O predavanju so poro-čali trije ljubljanski dnevniki in sicer — kar je posebno značilno za nas — vsak z dru-gačnim naslovom kakor se je v resnici glasil. »Jutro« je priobčilo že na dan predavanja daljše poročilo pod naslovom: »Dokler je pil, je bil zdrav in čil...« »Slov. Narod« omenja med drugim tole: »Priznati je treba, da mora imeti pri nas predavatelj, ki hoče javno zago-varjati treznost, precej poguma, kajti naši pivci so v resnici velesila, kor so v dobri meri istovetni z javnim mnenjem.« Najbolj izčrpno pa je bilo poročilo »Glasa naroda« z naslovom: O naši rak-rani. Naš »ponos« in sramota.

—1 Zaščita otrok. Sirotišnici sta v državi 102, od teh je 18 državnih in banovinskih in 24 privatnih. V vseh je 4800 otrok. Dečje ko-lonije: 1. 1934. je bilo 18 kolonij z 900 otroki. Šolskih kuhinj 187, kjer dobiva hrano 12.000 otrok, med temi jih je samo v naši banovini 34. V poštinskih kolonijah je bilo v zadnjih letih približno 10.000 otrok. Otroških poliklinik je 68. Sanatorijev je 6, okrevališč 17 s skupno 1100 posteljami, dalje so še 3 zračne šole za tuberkulozne otroke, 6 gozdnih šol in 6 šol za rekonvalescente. Šolskih poliklinik je 115. (Po »Ženskem svetu« št. 5.)

—1 Protij igralnim aparatom, ki jih imajo v nekaterih ljubljanskih lokalih in ki budijo igralno strast pri mladini, piše »Pohoda« od 1. V. Tu se obrača tudi na prosvetno oblast, češ, zakaj prosvetna oblast ne ukrene ničesar proti tej igri in ne pokaže mladini vse uma-zanosti te igre, s katero neka tvrdka izkorišča lahkomišelnost ljudstva.

—1 Glede »Sokola« je sprejela krščanska šola na svojem zborovanju naslednjo resolu-cijo: SKJ še vedno vztraja pri Tyrševih, od katoliškega episkopata Jugoslavije obsojenih vzgoj-nih principih. Samo v to telesno in vzgojno organizacijo smejo vstopati učenci in dijaki, ki se v nekaterih primerih naravnost silijo k vstopu. Krščanski starši zahtevamo torej, da se zakon o SKJ spremeni in da postane So-kol zopet svobodno društvo. (»Slovenec« od 5. V. 1936.)

—1 Predavanje o poklicni posvetovalnici, ki ga je imel na univerzi prof. cand. Vladimir Schmidt, prinaša v ekscerptu »Glas naroda« od 5. V.

—1 Ob 15. obnem zboru »Pedagoške cen-trale« prinaša »Mariborski večernik« od 4. V. poročilo, ki daje lep vpogled v delo društva.

—1 Nemški pouk na Južnem Tirolskem. Pred letom so dobili Nemci zagotovilo, da bodo Italijani, dovolili povsod, kjer bo dovolj pripravljen, 3 uri tedensko pouka v nemščini. Prijavilo se je 28.000 otrok, ki so želeli vsaj te ure pouka v materinskem jeziku, ali dovoliti so ga le v 2 šolah za 500 otrok. — Zanimivo je, da sta bili zopet 2 učiteljici aretirani in zaprti, ker sta poučevali doma nemške otroke nemško abecedo. (»Mariborski ve-černik« 5. V.)

—1 Društvo Schulverein — Südmark, šta-jersko okrožje, je imelo te dni občni zbor. Iz poročil izvemo, da ima to društvo, ki deluje v jezikovno mešanih krajih ob naši meji, 255 podružnic, več knjižnic z 80.000 knjigami, več tisoč otrok obdaruje za božič in daje stipen-dije dijakom iz obmejnih krajev. V lanskem letu je izdalo društvo za obrambne namene trideset milijona dinarjev. (»Mariborski ve-černik« 4. V.)

Učiteljski pravnik

—š Polna draginjska doklada upokojen-ke — razsodba državnega sveta. Neka upo-kojena učiteljica se je preselila iz zdravstve-nih ozirov iz kraja službovanja njenega so-proga aktivnega uradnika in je prosila za iz-plačilo polne osebne draginjske doklade. — Prošnjo ji je finančna direkcija odbila. Proti tej odločbi se je pritožila na finančno minist-rstvo, ki je odbilo njeno pritožbo. Končno se je imenovana pritožila na Državni svet, ki je z razsodbo Br. 2641/36 z dne 24. II. 1936. od-bilo tožbo iz razlogov, ki se glase:

»Pošto je proučilo tažbu, osporeno reše-nje i ostale akte koji se na ovaj predmet od-nose, kao i odgovor ministrov na tužbu po-slat pismom od 13 jan. 1936 g. br. 51.229/35, Državni svet je našao, da je tužilja ospore-nim rešenjem pravilno odbijena od traženja da joj se isplačuje potpun lični dodatak na skupoću zbog toga što je usled bolesti pri-nudjena da stanuje odvojeno od muža.

Odredbom st. II tač. 2 izmena i dopuna Uredbe o dodatcima na skupoću državnih penzionera od 11 aprila 1934 god. br. 1410/I predviđeno je da se prema tamo odredjenoj skali smanjuje ženin dodatak na skupoću ako je muž državni službenik a žena lični penzi-oner kao što je i ovde slučaj. Nikakav izuze-tak od ovako postavljenog pravila ovim propisom nije učinjen. Docnijim upustvom mi-nistra financija br. 15.930 od 23 aprila 1934 g. izdatim na osnovu št. 28 U. Z. i čl. 32 Uredbe o dodatcima na skupoću državnih penzionera br. 11.330 od 14 III 1932 god. predviđeno je, da se smanjenje dodatka neće izvršiti samo u slučaju kad muž i žena žive odvojeno usled bračnih razmirica, a da će se u svima ostalim slučajevima smanjenje ličnog dodatka izvr-šiti prema zanimanju (prihodu) muža bez obzira, da li muž i žena stanuju u istom me-stu pošto je zakonska pretpostavka, da je mesto stanovanja žene — lične penzionerke tamo gde stanuje njen muž, pa dakle i u slu-čaju tužbe.

—š Vprašanje: R. G. iz J. Ali se plačuje stanarina, ki jo prejema učiteljstvo, od kra-jevnih šolskih odborov za mesec naprej ali mesečno za nazaj? Kakšen način plačevanja je zakonito pravilen?

Odgovor: Stanarina pripada kot ostali prejemki v naprej.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. »Za Hre-nov kamen« so nadalje prispevali: učiteljstvo osn. šole v Središču z upok. tov. ravnateljem A. Kosijem 75 Din, in učiteljstvo osn. šole Ptuj-okolica. — Prav iskrena zahvala! M. Kožuh, blagajnik.

Mladinska matica

—mm »Pirhi« v radiu. Članica iz Narod-nega gledališča v Ljubljani je priredila dve pravljici iz »Pirhov« za otroško uro v radiu, in sicer »Hudička z belim repom« in »Naj-lepše plačilo«. Otroci so obe stvarci poslušali z velikim veseljem.

—mm Teslova proslava. 28. t. m. bodo proslavile vse šole 80. letnico Teslovega roj-stva s predavanji. Predavateljem je nujno po-trebna za to knjiga »Tesla in razvoj elektro-tehnike«, ki jo dobijo pri Mladinski matici po znižani ceni broš. po 20, vez. po 24 Din.

—mm Nevarnost je da ostanejo nekateri brez naših rednih publikacij. Letos bomo tiskali namreč le malo knjig več kot je na-ročnikov na »Naš rod«, zato je nevarnost, da ostanejo zamudniki brez njih. Tisti, ki ni-

so naročili vseh števil »Našega roda«, bodo hudo oškodovani, ker bodo letos knjige iz-redno lepe. Saj bi stala samo bogato ilustri-rana knjiga »Čurimurčje«, ki izide v več-barvnem tisku s kliseji, drugje nad 30 Din. Cenjeni poverjeniki so naprošeni, da opozo-re zamudnike, da naročijo še zaostale števil-ke »Našega roda«, dokler ni prepozno.

Šolski radio

—r XXIX. teden. Torek 12. maja pro-slava ob 60 letnici rojstva pisatelja Ivana Cankarja; izvaja »Ženska realna gimnazija v Ljubljani« po sledečem sporedu: 1. Dr. Pavel Karlin: Svečani prolog. — 2. Ivan Cankar: Govor. — 3. Pokopal sem svojo ljubezen... Pesem. — 4. Vrhnik, prečudni kraj! — 5. Jo-sip Hatze: Majka. Solospjev. — 6. Majsko ve-selje. — 7. Skodelica kave. — 8. Tam sredi morja... Pesem. — 9. Dateljini. — 10. Dr. Anton Dolinar: Mamica. Dekliški zbor. I.—III.

Petek 15. maja: Skladatelj Vavken v be-sedi in pesmi, izvaja III. razred višje narodne šole Davorina Jenka v Cerkljah pri Kranju. Vodi šolski upravitelj tov. Josip Lapajne. Razpored: 1. Kratka pojasnila o Vavkenovih delih. 2. Petje: Domovini. Vigred se povrne. Mlin. Selsko veselje. Sveti križ. Misijonski zvon. Božična. Velikonočna. Krasen majnik. Blaga kraljica. Hvalo pojte. I.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 10. maja ob 16. uri predaval g. Okorn: Če-belarjenje na med in rojenje.

Štánovska organizacija JUU iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG sporoča članstvu, da se dnevni red zborovanja v soboto, 16. maja t. l. v deški narodni št. v Studencih spremeni v toliko, da se ob 10. uri vrši predavanje tov. Vran-ca o »Aktualnih pedagoških problemih« s koreferatom tov. Ledineka. Ob tej priliki bo tudi ogled podrobnih učnih načrtov, ilustriranih tednic in delovnikov. Hospitacija in po-ročilo o ekskurziji »Pedagoške centrale« na Češkoslovaškem se preloži na prihodnje zbo-rovanje.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V NO- VEM MESTU bo zborovalo v soboto 16. ma-ja ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu. — Predava univ. prof. dr. France Veber — »Človečanstvo, jedro narodne misli«.

— JUU SRESKO DRUŠTVO RADOV-LJICA je na prošnjo nekaterih tovarišev upraviteljev iz tehničnih razlogov sklenilo pre-ložiti zborovanje, ki bi se moralo izvršiti v soboto dne 9. maja 1936 v Kranju, na dan 16. maja 1936, t. j. tudi v soboto. Dnevni red bo ostal neizpremenjen. Na svidenje! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽU- ZEMBERKU bo zborovalo v soboto dne 16. maja t. l. ob 10. uri dop. v Ambrusu. — To zborovanje bo poleg važnih štánovskih in šolskih zadev posvečeno v prvi vrsti gospo-dinjstvu. Predavala bo iz prijaznosti voditel-jica gospodinjstev tečajev g. Zalokarjeva o temi: »Gospodinjstvi pouk in sodobna kmeč-ka mladina«. — Praktično pa bo g. voditeljica pokazala s tečajnicami uspehe svojega dela v Ambrusu pri kosilu, ki ga bomo imeli v go-spodinjskem tečaju. — Radi važnosti pred-meta, ki je na dnevnem redu in ki je vpeljan z novimi učnimi načrti tudi v naše šole, va-bimo prav lepo na ta majniški izlet vse to-varišice, v polnem številu pa tudi tovariše! Svojo udeležbo sporočite zlasti oddaljene šole šolskemu upravitelstvu v Ambrusu. — Na svidenje! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA odpoveduje ljubljansko zborovanje sklicano za 9. t. m. za nedoločen čas. Ker še nismo prejeli ta mesec plač, smo intervenirali na merodajnih mestih, toda ker ni mogoče ve-deti kdaj prejmemo mesečne plače, smo pri-siljeni preklicati gornje zborovanje.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo dne 4. aprila 1936. v Mozirju. Navzočih 35 članov.

Predsednik pozdravi novodošlo tovariši-ce. Z lepimi besedami se spomni nedavno umrlega sres. načelnika g. Kandriča in umrle-ga tovariša Antona Skubina iz Šoštanjja ter nakratko oriše njegovo trpljenje molno živ-ljenje.

Situacijsko poročilo: Vse nekako miruje. Disciplinska preiskava ni končana. Izvršile so se mnoge premitivne. — Uveden je disciplin-ski postopek za učitelje. Stanarine bo učite-ljem nakazovala banovina in tudi šole bodo prišle najbrž pod banovinsko oskrbo.

Za delegata v akcijski odbor za postavi-tev spomenika kralju Aleksandru I. v Gorn-jem gradu se izvoli tov. nadzornik. Sklene se dati iz društvene blagajne 100 Din, vsak član našega društva pa prispeva po 10 Din. Predlog o bolniškem zavarovanju se sprejme z večino glasov. Sresko društvo šmarje pri Jelšah vabi za junij na zborovanje v Rog. Sla-tino več sreskih društev in tudi tovariše iz savske banovine. Vršilo bi se pa samo v pri-meru, če se prijavi dovolj udeležencev in če ga oblasti dovolijo. Predlog se sprejme.

Tov. Počakaj referira o temi: »Vloga šole pri reševanju kmetijske gospodarske krize« Mnenja je, da manjka skupna smer udeležstva. Država je poklicana, da izvede široko organizacijo kmetskega. Delo šole pa naj bi se usmerjalo v pripravljanje in vzgajanje kmet-skih značajev za skupno delo. Dotaknil se je tudi problema delovne šole. Po referatu se je razvila živahna debata, kako obdržati odraslo kmetsko mladino in o temeljih učiteljske iz-obrazbe. Na predlog tov. Spindlerja se skle-ne, da nabavimo za sresko knjižnico vse, knjige, ki so doslej izšle v založbi »Ekonom-ske enote«.

Pri slučajnostih so se slišale pritožbe nad kmetijskimi predavanji v radiu, ker ne zado-voljujejo. Dalje smo razpravljali o novih či-tankah. — Tovariša Rainerjeva sta se odja-vila iz društva, ker sta premeščena v drug srez. A. Rozman, preds. Jadviga Golež, taj.

Novosti na knjižnem trgu

—k Proteus. Izšla je 4. štev. tretjega let-nika Proteusa s sledečo vsebino: S. Antič: Kormoran. (Z eno sliko); Lavo Čermelj: O podzemskih vodnih tokovih Primorskega kra-sa. (S tremi slikami); P. Grošelj: Ivan Petro-vič Pavlov in njegovo delo. Z enim portre-tom in petimi slikami. — Drobne vesti: Spod-nja meja velikosti živih bitij. — Najmanjše znano sonce. — Novosti iz evgenike. — Na-ročnina na list znaša letno 50 Din. — Naro-čila je pošiljati na naslov: Prirodoslovno dru-štvo v Ljubljani.

—k Sienkiewicz: Mali vitez. Založba »Evalit«, Ljubljana 1936. — »Mali vitez« je eno izmed najlepših in najpriljubljenejših Sienkiewiczjevih del. Neskrasana izdaja ima 612 strani. Opremljena je okusno in tudi lepo ilustrirana. Tako je postalo vsem dostopno to lepo delo, zgodba malega viteza, gospoda Vo-lodijevskega, njegove pogumne žene Barbke in veselega viteza Zaglobe. — Knjiga »Mali vitez« je izšla v rodbinski knjižnici založbe »Evalit«. Ves njen letni program (10 knjig) stane z revijo »Priatelj« vred samo 99 dinar-jev ali 9 dinarjev na mesec. — Naroča se pri upravi »Priatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 60 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpran optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplotere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Nave štenske slike!

1. Sarajevo,
2. Manastir sv. Nauma in manastir Gračanica,
3. Triglav, Bled, Peričnik.

Velikost slike 66 × 88 cm. — Cena sliki je Din 50.—
Slike so izdelane v bakrotisku in so odobrene od Ministrstva prosvete.

Naročila sprejema

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«
V LJUBLJANI

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalid-skih vozičkov, prevoznih tričkljev, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLAŠUJEJO
V NAŠEM LISTU